

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност: Организация и управление на производството (селско стопанство и подотрасли)

Автор на дисертационния труд: Деан Насков Курдов, редовен докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг“, при Аграрен университет гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: “Маркетингова стратегия за управление на производството и реализацията на мед“

Рецензент: проф. д-р Иванка Милкова Костова – Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, гр. Пловдив, 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност: икономика и управление, определена за член на научното жури със заповед № РД – 16-479 от 02.04.2026 г. от Ректора на АУ.

1. Кратко представяне на кандидата

Деан Насков Курдов е роден на 27.04.1991 г.. През 2010 г. завършва гимназия „проф. д-р Асен Златаров“ в гр. Хасково с изучаване на английски и немски езици. През 2020 г. придобива бакалавърска степен от Аграрен университет – Пловдив. През 2021 – магистърска степен от същия университет.

Докторантът Деан Насков Курдов се е обучавал по докторска програма към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив по научната специалност Организация и управление (селско

стопанство и подотрасли), съгласно Заповед на Ректора на АУ. Обучението е осъществено в редовна форма на подготовка.

От 2011 до 2017 г. е работил като митнически брокер. От 2015 до 2025 г. се е занимавал с производство и търговия с пчелни продукти, от 2022 до 2025 г. като софтуерен инженер, а от 2025 г. до сега като инженер мениджър.

2. Актуалност на проблема

В българското земеделие протичат динамични структурни промени, ускорявани главно под влияние на Общата селскостопанска политика /ОСП/ на ЕС. В производството на мед България има конкурентни предимства, които трябва да бъдат усвоени с оглед на това страната ни да се установи като нетен износител и българският мед да бъде конкурентен продукт на пазара. Българските земеделски производители на мед работят в силно конкурентна среда и пред тях стоят множество пазарни проблеми, чието решаване ще определи възможностите им за налагане на пазара.

Актуалността и значимостта на темата са добре представени в увода на дисертацията.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване

Целта на настоящия дисертационен труд е да се установи влиянието на стратегическия маркетинг при управление на производството и реализацията на мед.

С оглед постигане на поставената цел са поставени за решаване следните задачи:

1. Да се изясни мястото и важността на маркетинговия подход в управлението на стопанските организации.

2. Да се изясни същността на стратегическия маркетинг и обоснове значението му за управление на производството и реализацията на мед.

3. Да се разработи методика за изследване на влиянието на стратегическия маркетинг върху производството и реализацията на мед.

4. Да се определят факторите, определящи производствената дейност на изследваните обекти и резултатите от нея.

5. Да се направят препоръки за подобряване на управлението на земеделските стопанства на база стратегически маркетинг.

6. Да се разработи модел на маркетингова стратегия за производство и реализация на мед.

Считам, че целта и задачите на разработката са добре формулирани.

Обект на научното изследване са земеделски стопанства, произвеждащи мед в Южна България

Предмет на научното изследване са управленските дейности при планиране, изпълнение и контрол на стопанската дейност на земеделските стопанства.

Основна изследователска теза: Стратегическият маркетинг в съвременните пазарни условия въздейства организацията и производството на мед за утвърждаване на земеделските стопанства, занимаващи се с производство и реализация на мед.

Водещи под тези в изследването са:

- Стратегическият маркетинг е управленски процес. Изпълняването на този процес изисква да се отчете поведението на всички пазарни субекти.
- Изпълнението на управленските дейности се детерминира в най-значима степен от организационната форма на земеделското стопанство.
- Приходите на производителите на мед се детерминират в най-висока степен от търсенето на продукция.
- Налице е пазарен потенциал за предлагане на български мед на националния пазар.

- Прилагането на стратегически маркетинг за подобряване на финансовите резултати и пазарните позиции на производителите на мед изисква структуриране на дейностите.

При провеждане на изследването са приложени системния подход, ретроспективен анализ, ситуационен анализ, сравнителен анализ, статистически методи, диагностичен анализ, прогностичен анализ и др.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертацията представлява стройно, логическо изследване, което се състои от 124 страници основен текст, сполучливо подкрепени с графичен, табличен и обработен по подходящ начин емпиричен материал. Дисертационният труд се отличава с балансирана и класическа структура, съставена от увод, три глави, заключение, списък на използваната литература. Разработката е нагледно илюстрирана посредством таблици и фигури.

Дисертационният труд съдържа теоретични, методологически, методически и приложни аспекти, позиционирани в отделни глави на разработката.

В глава първа: Теоретични основи на маркетинговите стратегии в агробизнеса са описани: Същността и характеристиките на маркетинговата стратегия, особеностите на маркетинга в аграрното производство, основните модели за управление на производството и реализацията на продукти в агросектора, спецификата на пазара на мед и пчелни продукти, методологията на изследването.

В края на първа глава са формулирани няколко основополагащи изводи, които очертават рамката за разработването на аналитичната и приложната част на дисертацията. Те обобщават ключовите теоретични постановки, идентифицират специфичните характеристики на аграрния маркетинг и очертават факторите, определящи конкурентоспособността на пчеларските стопанства в съвременната икономическа среда.

Във втора глава е направен задълбочен анализ на състоянието на производството и реализацията на мед: извършен е преглед на пазарната среда: тенденции, предизвикателства и възможности; Анализ на производствените процеси при меда (вътрешни фактори); Анализ на каналите за реализация и разпределение на меда; SWOT анализ на съществуващите практики за маркетинг на меда.

В трета глава е разработена маркетингова стратегия за управление на производството и реализацията на мед: Разработен е маркетинг-микс за пчелен мед; Приоритетните стратегически направления; Оценката на риска и устойчивостта на стратегията.

Предложената маркетингова стратегия представлява практически инструмент за пчеларските стопанства, който може да бъде адаптиран към различни мащаби и регионални особености.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература

Структурирането и съдържанието на изследването намирам за логично и последователно. Считам, че така построено изложението отговаря на основните качествени изисквания за неговото оценяване: оригиналност на изследването, висока степен на проникване в дълбочината и същността на проблема, методическа издръжаност и стилово умение на автора за постигане на целта на изследването чрез прилагане на подходящи аналитични инструменти и изразни средства. Считам, че докторантът ясно и аргументирано постига основната си изследователска цел и решава поставените изследователски задачи.

Въз основата на изпълнените цел и задачи, докторанта доказва и изследователската си теза. По отношение на постигнатите научни и научно-приложни резултати може да се обобщи, че е налице своеобразен, оригинален изследователски подход, избран от докторанта и успешно приложен за постигане на реални резултати при написването на дисертационния труд. Доказателства за наличието на тези резултати,

освен в цялостната постройка на дисертацията, има обобщени и синтезирани в заключението.

Използваната литература е поместена в списък от 80 заглавия, на български 30 и 50 английски език, който свидетелства за информираност на докторантката относно изследванията на конкретния разискван проблем както от български, така и от чужди автори. Литературните източници са анализирани и обобщени по необходимия за дисертационно изследване начин.

6. Приноси на дисертационния труд

Научни и научно-приложни приноси

Предложеният за оценка дисертационен труд притежава доказателства за научно-приложни резултати, представени като решения по изследваните проблеми. Изведените в автореферата научни и научно-приложни приноси отговарят на действителните приноси моменти в дисертацията. Основните научни достойнства на дисертационния труд могат да се очертаят в следните насоки:

1. Разработена е цялостна методика за установяване на влиянието на маркетинговата стратегия върху производството и търговията с мед.
2. Съществуващите в теорията и практиката маркетингови стратегии и подходи са адаптирани и успешно приложени в изследването на конкретен аграрен отрасъл, производството на мед.
3. Направени са предложения за подобряване на информационно-документалната основа при управлението на информационните потоци за нуждите на стратегическия анализ.
4. Разработен е модел за формулиране, изпълнение и контрол на маркетингова стратегия и е приложен в конкретна пчеларска ферма.

7. Критични бележки и въпроси

Препоръчвам авторът да публикува още статии в реферирани научни издания по изследваната в дисертацията проблематика, с цел по-широко популяризиране сред научната общност на резултатите от научния труд.

8. Публикувани статии и цитирания

Представеният списък с публикации - 3 самостоятелни научни статии, свързани с темата на дисертационния труд, е доказателство, че някои важни части от труда са станали обществено достояние и са получили научна оценка.

Разискваните в дисертационния труд основни аспекти намират място в представения автореферат. Авторефератът е в обем от 36 страници. Неговото съдържание кореспондира с основния труд, като представя в синтезиран вид изследвания проблем.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на АУ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Факултета по икономика, приети във връзка с Правилника на АУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че дисертантът Деан Насков Курдов притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност като демонстрира качества и умения за провеждане на изследвания с получаване на оригинални и значими научни приноси.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научната**

степен „доктор“ на Деан Насков Курдов в област на висше образование:
3.0.Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8
Икономика, научната специалност: Организация и управление (селско
стопанство и подотрасли)

Подписите в този документ са заличени

Дата: 20.04.2026 г.

Изготви в връзка с чл.4, т.1 от Регламент (ЕС) 2016/679

(Общ Регламент относно защитата на данни).